

www.goarava.co.il

בכל חופשה יש אתרים שאסור לפספס!

הערבה

מדבר נחמאת ב'

www.goarava.co.il

ברוכים הבאים לערבה

מידע למטייל

יחידת חילוץ
100

בית ספר שדה חצבה
08-6581546/76

תיאום טיולים בשטחי אש
08-9902926

רפואה דחופה
052-5450777

לכל מסלולי הטיול יש להצטייד במפת סימון שבילים

מקרא

הסעדה	▲
אתרקזיה	⚙
לינה	🏠
חאן	🏡
גלריה/חנות	🖼
סיור חקלאי	🚲
סופר/צרכניה	🛒
מוסך	🚗
בנקט	🏧
תחנת דלק	⛽
חניון לילה	🌌
מצפור	🏠
כביש הערבה	—
גבול בין לאומי	- - -
דרך השלום	—
שביל ישראל באופניים	🚲
שביל ישראל	—
מסלול טיול רגלי	—
דרך לכל רכב	—
דרך לרכב 4x4	—

אל מרחבי הטבע, החקלאות, הארכיאולוגיה והאמנות

דרך השלום ומסלול החווארים

מסלול טיול רכוב ונגיש, הכולל נסיעה בין נופי הערבה וירדן, תצפית וטיול קצר בין סלעי חוואר לבנים ורכים!

דרך נופית עבירה לכל רכב שאורכה הוא 24 ק"מ, העוברת בין נופי הערבה והרי אדום. הדרך מחברת בין מושב עידן בצפון למושב עין יהב בדרום. ייחודה של דרך זו היא בנופים הקסומים הנשקפים ממנה: מצד אחד נופי מדבר בראשית ליערבה ומצד שני הרי אדום המרשימים שצבעם משתנה בכל שעות היום. בהמשך הדרך חולפים על פני שמורת שייף, חממות ומטעי תמרים. במצפור השלום שליד מושב חצבה כדאי לתכנן עצירה לטיול מענג בנוף יפהפה וייחודי לאזור של סלעי חוואר רכים, לבנים ומבהילים, שצורותיהם הקסומות יעוררו את הדמיון. **ההמלצה שלנו:** הדרך יפה בכל שעות היממה, אך לעת שקיעה משתנה צבעם של הרי אדום לאדום במיוחד, ניגוד מרהיב לצבעי סלעי החוואר הרכים. שעה נהדרת לביקור במקום! **איך מגיעים?** תחילת מסלול הנסיעה יוצא משער הכניסה של מושב עידן.

1

צילום: נתנאל אלינסון

תמר המקראית וגבעת חצבה

מסלול טיול קצר ומהנה שבו תמצאו את כל המרכיבים לטיול מוצלח: ביקור באתר קדום ובו שרידים מרשימים של מצד דרכים מתקופות שונות, מעיין עתיק ולצידו עץ שייף גדול ומרשים, טיפוס תלול וקצר לגבעת אבן חול, תצפית יפהפייה, ולקינח - גלגולים והשתוללות בדיונה אדומה.

תמר המקראית הוא אתר עתיקות מרתק בו תוכלו לבקר במצד גדול משוחזר מימי בית ראשון דרך התקופה הרומית ועד הנבטית, האתר ממוקם על דרך הבשמים העתיקה והמוכרת שעברה מחצי האי ערב ועד לים התיכון. לאחר הביקור במקום, הכולל מנוחה בצלו של עץ השייף הגדול והעתיק, תוכלו לצאת לטיול קצר ומהנה לגבעת חצבה, גבעת אבן חול ממנה נשקף נוף מרהיב לעבר צפון הערבה, בתרונות חוואר הלשון, הרי אדום ואפילו אל המכתש הקטן. הטיול קליל ומתאים לכל המשפחה, תוכלו ליהנות מתצפית יפהפייה ולקנח בגלגולים בדיונה הקסומה שבמקום.

ההמלצה שלנו: מומלץ לטייל במקום בשעות בין הערביים, אז הנוף המדברי והרי אדום המאדימים עוצרי נשימה.

איך מגיעים? נוסעים לחניון הרכבים הצמוד בתחתית הגבעה, משם יוצא מסלול הליכה רגלי המסומן אדום ובהמשך שחור לטיול המעגלי.

2

צילום: איה שוהר

מרכז וידור

מרכז מבקרים ייחודי בו תכירו את החקלאות הייחודית ואת אנשי הערבה.

הביקור כולל סיור רב חושי המתחיל בצפייה בסרט תלת מימד, כניסה לחממות תצוגה עם מיטב גידולי הערבה וביקור בחלל אינטראקטיבי המתאים לכל גיל ואדם בו תוכלו "להוריד גשם", להפוך לחקלאים ולמן קצר ולשמוע את סיפורן של משפחות הערבה. עוד על הפרק: הסברים מעניינים על גידולים ייחודיים ומשתנים שמפתחים כאן כמלון מר, דלעות מצוירות, פלפלים, תרד גוליבר ועוד. בואו לבקר!

ההמלצה שלנו: לכל מי שמבקר בערבה ורוצה ללמוד להכיר ולחוות את החקלאות במיטבה. **איך מגיעים?** רישמו בוויז מרכז וידור.

3

צילום: פריז נפתלי

שמורת נחל שייף

שמורת טבע קסומה במיקום מיוחד המהווה גשר בין אסיה לאפריקה, שבה מפגש מרתק בין בעלי צמחים ובעלי חיים ייחודיים למקום - חולות מדבר אדמדמים עטורים בעצי שיטה, עצי שייף, מינים נדירים של צמחים, עופות נודדים, עדרי צבאים וזנבנים, ציפור חברתית מיוחדת במינה.

במסלול הטיול בשמורה תוכלו לחזות בחולות מדבר אדמדמים, צמחים ובעלי חיים ייחודיים והרבה שלוות מדבר. שימו לב לציפורים בצבע אפור, המקפצות על הקרקע בחבורות קטנות כשהן מניעות ללא הרף את זנבן הארוך מטה ומעלה. אלה הם הזנבנים - ציפורים המקיימות אורח חיים חברתי מיוחד. כל זנבן יודע בדייק את מעמדו בחבורה. כל קבוצה שומרת על טריטוריה משלה והגבולות נקבעים בקבוצות בין הקבוצות.

ההמלצה שלנו: הזנבנים בשמורה התרגלו לנוכחות האדם ואפשר להם מקרוב, אך בכל זאת מומלץ מאוד להצטייד במשקפת, וכמובן שלא להאכיל אותם, זה מזיק ופוגע בהם! **איך מגיעים?** הכניסה לשמורת שייף בסימון שבילים שחור היוצא מכביש הגישה למושב חצבה, המשיכו בדרך העפר (שחור) דרומה (בהמשך סימון השבילים כחול) עד למצפור שייף.

4

צילום: עודד קינן

פארק ספיר

נווה מדבר אמיתי, עמק נעלם הממוקם כחצי קילומטר מכביש הערבה, ובו אגם טבעי טובל בירק, לגדותיו עצי תמר ובמימיו שטים להם בשלווה ברוזים ועופות מים נודדים.

בכניסה לפארק נמצא גן הפסלים, פרויקט קהילתי של אמני האזור וילדי הערבה. במקום תמצאו מרחבי דשא, שולחנות פיקניק ובעיקר, הרבה שלווה, רוגע, אויר צח ואווירה נעימה בלב מדבר. בנוסף תמצאו במקום חורשה ייחודית של כ-60 עצי באובב (כן, אלה מספרו הנודע של אנטואן סנט אקזופרי - הנסיך הקטן), ואפילו מטוס קל שנבם הוא נראה ממש כאילו הגיע לכאן מהספר האהוב! תוכלו להתרשם ולעצור בפגודה התאילנדית, מתנת ממשלת תאילנד, סמל לידידות האמיצה, רבת השנים עם הערבה. הכניסה חופשית! קבוצות מתבקשות לתאם הגעה מראש בטלפון: 052-6170271.

ההמלצה שלנו: מקום שכדאי לעצור בו לפיקניק ומנוחה בכל שעות היממה ובעונת הנדידה להצטייד במשקפת.

איך מגיעים? רישמו בוויז פארק ספיר.

5

צילום: נמרד לבני

מואה

אתר ארכיאולוגי יפהפה המשלב בתוכו שלוש תקופות היסטוריות - התקופה הנבטית, הרומאית והערבית, אך הוא מוכר בעיקר כמצודה נבטית ששכנה על דרך הבשמים המפורסמת שנמתחה מחצי האי ערב ועד לים התיכון והוכרה בשנת 2005 על ידי אונסק"ו כאתר לשימור מורשת עולמית.

מואה הנבטית, או חאן מואה, הייתה עיר נבטית באזור הערבה, שפעלה כתחנת מעבר בדרך הבשמים בממלכת הנבטים בתקופה הרומית. במקום נערכו חפירות בהן נמצא חאן דרכים עתיק ומצודה בגובה שני מטרים, מתקני חקלאות מדברית הכוללים מעיין, בריכת אגירה מטווחת ושרידי אמת מים וגולת הכותרת - בית בד, היחיד מסוגו בארץ, להפקת שמן זית בסגנון רומאי.

ההמלצה שלנו: בואו לבקר ולהכיר את אחד מאתרי המורשת העולמית של אונסק"ו בישראל ולאחר שתטפסו לראש המצד נסו לדמיין את החיים התוססים שהתקיימו כאן בעבר וגם תהנו מנוף מרהיב.

איך מגיעים? דרך עפר בסימון שבילים שחור היוצאת מערבה מכביש 90 (דרומית למושב צופר), כ-5 ק"מ נסיעה בשטח.

6

צילום: תומר כהן

כפר האמנים צוקים

בערבה התיכונה בלב הישוב הציורי צוקים, המשקיף לנוף מדברי עוצר נשימה, תמצאו כפר אמנים קסום, מתחם ייחודי שהיה בעברו היאחזות נח"ל, בו אמנים, יוצרים ומטפלים תושבי המקום מגשימים את חלומם והופכים חזון למציאות.

בואו לפגוש ולהכיר מקרוב את האמנים והיוצרים במתחם הגלריות והסדנאות שלהם, לשמוע על סיפור ההתיישבות הייחודי שלהם בלב המדבר ולהיחשף לאומנות וליצירה הייחודית שלהם מלאה בצבע, תעוזה, רגש ונשמה.

ההמלצה שלנו: בכל יום שישו יוערבי חג בין השעות 10:00-14:00 פתוח כפר האמנים לאורחים ותוכלו ליהנות מביקור בגלריות ומחוויות קניה מקומית של עבודות אמנות ויצירות מעץ, ברזל, בטון, בד, צמר ואבן. קוסמטיקה טבעית, תכשיטים, יד שניה, ציורים ייחודיים ועוד. הכניסה חינם! ניתן לתאם פתיחה במועדים נוספים. בתיאום מראש.

איך מגיעים? מכביש הערבה פונים מערבה לכיוון היישוב צוקים. במעלה הכביש מצד ימין.

7

כיפת עשת

שמורת טבע נחל עשור עשוש מציעה מרחבים של מדבר בראשית ובתולי. מסלול הטיול העולה לכיפת עשת הוא מסלול מעגלי ויפה העובר בין קניונים, נחלים והרים נישאים, מתאים למשפחות, ממוקם קרוב לכביש הערבה ובמרחק קטן ממושב פארן.

ההמלצה שלנו: כדאי להגיע במסלול לאחת התצפיות המרהיבות על הערבה, צוקי חדוד, נחל פארן ומושב פארן, והרי אדום הנראים היטב במזרח ובהם בולט גיאבל הארון הנמצא מעל פטרה. **איך מגיעים?** בכניסה למושב פארן יש ללכת במסלול הליכה רגלי המסומן בירוק.

8

צילום: בר גוסטסנדה

כל הסיבות להתאהב בנו... חקלאות חדשנית, תירות עולמית, פעילות קהילתית ואינסוף נופי בראשית

www.goarava.co.il